

Aan:
Mevrouw M. de Widt (D66)

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 51 betreffende grondwateronttrekkingen
Datum	02-07-2024
Documentnummer	UTSP-1784050844-49454
Contactpersoon	Arco van Vugt
Telefoonnummer	+31640730072
E-mailadres	arco.van.vugt@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	LLO
Team	WEB
Bijlagen	Geen

Geachte mevrouw De Widt ,

Naar aanleiding van een artikel in Binnenlands Bestuur over de Blauwe Agenda heeft u het volgende opgemerkt:

Deze tekst maakt goed duidelijk dat waterhuishouding een thema is dat in toenemende mate aandacht vraagt en gelukkig ook krijgt. Wij hebben veel waardering voor de Blauwe Agenda, waarin de provincie Utrecht met veel partijen samenwerkt aan een robuust watersysteem op de Utrechtse Heuvelrug. In het artikel staan ook waarschuwingen, vooral over de schaarste wat betreft Grondwater.

Naar aanleiding van dit artikel heeft u een aantal vragen gesteld, die wij onderstaand hebben beantwoord.

1. Wat is de omvang van de vergunningen voor Vrumona in Bunnik en Bar-le-Duc in Utrecht voor het onttrekken van grondwater?

Allereerst ter verduidelijking: Bar-le-Duc is geen bedrijf, het is een merk mineraalwater dat wordt geproduceerd bij United Soft Drinks (USD) in Utrecht. In tabel 1 vindt u de vergunningsgegevens van de winningen van USD in Utrecht en Vrumona in Bunnik.

Tabel 1: gegevens USD en Vrumona

Bedrijf	Vergunde hoeveelheid (m ³ /j)	Vergunde diepte onttrekking (m tov NAP)
Vrumona ondiep (o.a. Pepsi, Sisi, 7Up)	1.200.000	-76 tot -107
Vrumona diep (Sourcy)	300.000	-128 tot -140
United Soft Drinks (koolzuurhoudende frisdranken en Bar-le-Duc)	600.000	-90 tot -135

2. Wat is de looptijd van de huidige vergunningen? En wordt de vergunde capaciteit volledig benut?

Vergunningen voor grondwateronttrekkingen voor industriële toepassingen worden, net als vergunningen voor grondwateronttrekkingen voor de bereiding van drinkwater, voor onbepaalde tijd verleend. Omdat het water wordt gebruikt voor menselijke consumptie past het binnen ons beleid dat we grondwater vooral voor hoogwaardige functies willen gebruiken.

Tabel 2: gemiddelde onttrekking door Vrumona en USD over de periode 2010-2023

bedrijf	Jaar vergunning	Gemiddelde onttrekking periode 2010-2023 (m ³ /j)
Vrumona ondiep (Pepsi, Sisi, 7Up)	1970	698.360
Vrumona diep (Sourcy)	1988	160.360
United Soft Drinks (koolzuurhoudende frisdranken en Bar-le-Duc)	1981	158.100

USD heeft sinds 1981 een vergunning voor het onttrekken van maximaal 600.000 m³ grondwater per jaar voor de bereiding van verschillende soorten frisdranken en mineraalwater. In 1999 is Bar-le Duc verhuisd vanuit Baarle-Nassau naar Utrecht en is de bestaande mineraalwaterwinning van USD omgedoopt tot Bar-le-Duc.

De vergunning van USD is in 2019 ambtshalve geactualiseerd op:

- verouderde voorschriften,
- bemonstering kwaliteit van het water in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW),
- benodigde acties bij beëindiging van de onttrekking, en
- kadastrale gegevens.

Ongeveer 80-85% van het onttrokken grondwater komt terecht in het product. De rest wordt gebruikt voor reinigingsprocessen en algemeen verbruik. In het verleden werden hervulbare flessen verwerkt (zowel glas als kunststof) waarbij voor het wassen van de flessen veel water werd verbruikt. Door de overschakeling naar éénmalige flessen is waterverbruik sterk afgenomen. Dit verklaart waarom USD nu een ruimere vergunning heeft dan ze nodig lijken te hebben. Onze insteek is om in afstemming met USD te komen tot een verkleining van het ongebruikte deel van de vergunning door aanpassing van de omvang van de vergunning.

Vrumona onttrekt sinds 1970 grondwater voor de productie van frisdranken. De oorspronkelijke vergunning is sindsdien meerdere malen gewijzigd. Zo is deze eind jaren '80 uitgebreid met de diepe onttrekking voor mineraalwater. Vrumona heeft sinds 2007 een vergunning om jaarlijks 1.500.000 m³ grondwater te onttrekken ten behoeve van de bereiding van frisdrank en mineraalwater. Vervut het grootste deel van dit vergund debiet (1.200.000 m³) is voor het tweede watervoerende pakket ("ondiep") wordt verwerkt tot frisdrank. De overige 300.000 m³ is vergund voor het derde watervoerende pakket ("diep") en verwerkt tot mineraalwater.

De vergunning van Vrumona wordt momenteel ambtshalve geactualiseerd op bemonstering KRW, beëindiging onttrekking en kadastrale gegevens.

Ook Vrumona onttrekt veel minder dan vergund. Vrumona heeft aangegeven uitbreidingsplannen te hebben, de gevolgen voor de onttrekking zijn nog niet duidelijk, maar gezien de aanwezige ruimte kan dit mogelijk binnen de bestaande vergunning worden opgevangen.

3. Hoe verhouden zich de vergunde hoeveelheden voor deze bedrijven tot de grondwateronttrekking in dezelfde omgeving door Vitens?

USD (groene stip nabij A12 in figuur 1) ligt dichtbij de Vitens winning Leidsche Rijn.

Tabel 3. Nabijgelegen winning van Vitens bij USD

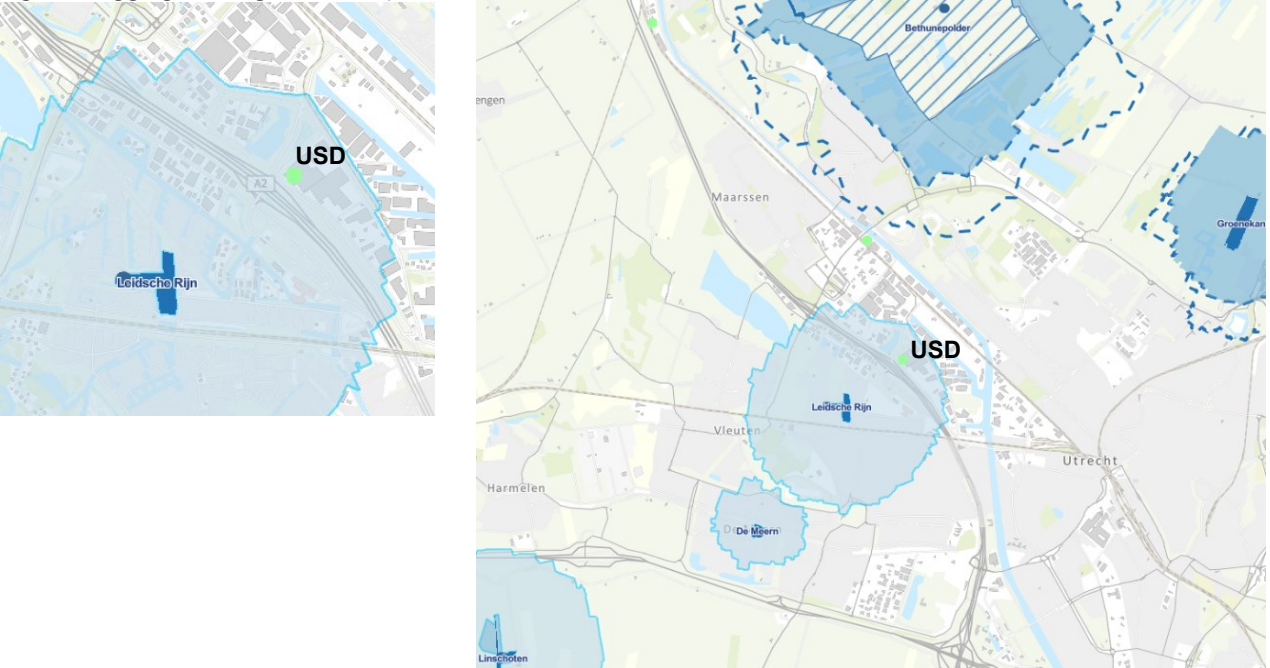
Winning Vitens	Afstand (ca. in m)	Vergunde hoeveelheid (m ³ /jaar)	Diepte onttrekking (m tov NAP)
PS Leidsche Rijn	1.100 m ZW	5.000.000	-50 tot -140

Binnen een straal van 10 km liggen nog de volgende Vitens winningen, zie tabel 4.

Tabel 4. Winningen Vitens binnen een straal van 10 km van USD

Winning Vitens	Afstand (ca. in m)	Vergunde hoeveelheid (m ³ /jaar)	Diepte onttrekking (m tov NAP)
PS De Meern	3.700 m ZW	1.900.000	-50 tot -78
PS Groenekan	5.700 m NO	7.500.000	-56 tot -115
PS Linschoten	8.150 m NNO	10.000.000	-70 tot -130

Figuur 1: ligging winning USD ten opzichte van omliggende Vitens winningen en Bethunepolder

Ten noorden van USD ligt ook nog de Bethunepolder. Hier wint Waternet oppervlaktewater/ opkwellend grondwater voor de bereiding van drinkwater (voor de regio Amsterdam). Het debiet van deze winning ligt rond de 25.000.000 m³ per jaar. Ten opzichte van de omliggende drinkwaterwinningen is het aandeel van USD in het onttrokken water dus klein (circa 1%).

Nabij Vrumona (groene stip in figuur 2) ligt de Vitens winning Bunnik.

Tabel 5. Nabijgelegen winning van Vitens bij Vrumona

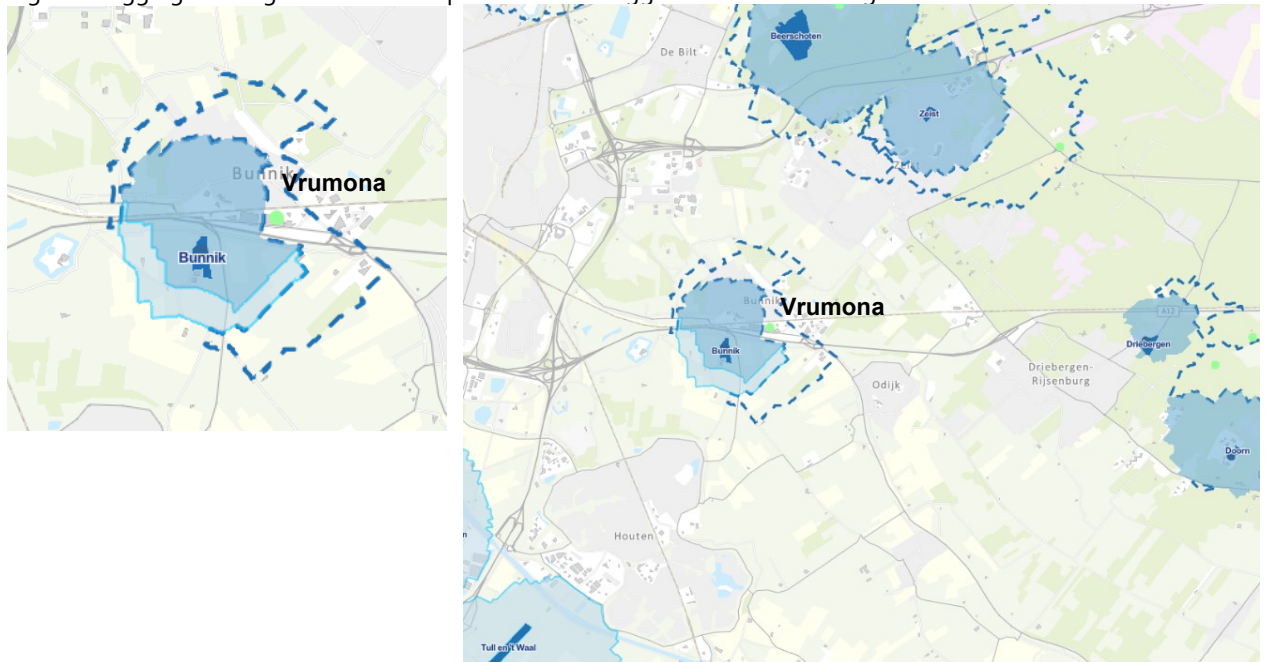
Winning Vitens	Afstand (ca. in m)	Vergunde hoeveelheid (m³/jaar)	Diepte onttrekking (m tov NAP)
PS Bunnik	800 m WZW	3.500.000	-72 tot -132

Binnen een straal van 10 km liggen nog volgende Vitens winningen, zie tabel 6.

Tabel 6. Winningen Vitens binnen een straal van 10 km van USD

Winning Vitens	Afstand (ca. in m)	Vergunde hoeveelheid (m³/j)	Diepte onttrekking (m tov NAP)
PS Zeist	4.900 m NO	5.000.000	-54 tot -70
PS Beerschoten ondiep	5.000 m NNO	6.000.000	-50 tot -78
PS Beerschoten diep	5.000 m NNO	2.000.000	-152 tot -180
PS Driebergen	6.800 m O	900.000	-34 tot -77
PS Tull en 't Waal	7.200 m ZW	6.000.000	-89 tot -166
PS Doorn	8.800 m OZO	1.600.000	-5 tot -22

Figuur 2: ligging winning Vrumona ten opzichte van omliggende Vitens winningen

4. Zijn er vergunningen voor grondwatergebruik voor andere grote industriële toepassingen in de provincie? Zo ja, welke en welke vergunde hoeveelheden betreft dit?

Industriële onttrekkingen met een capaciteit groter dan 150.000 m³/j vallen onder het bevoegd gezag van de provincie. Industriële onttrekkingen kleiner of gelijk aan die hoeveelheid vallen onder het bevoegd gezag van het waterschap.

In tabel 7 volgt een overzicht van de grondwateronttrekkingen die worden ingezet in het industriële proces (>150.000 m³/jaar) en vallen onder het bevoegd gezag van de provincie.

Tabel 7. Grondwateronttrekkingen voor menselijke consumptie die onder bevoegd gezag van de provincie vallen.

naam	plaats	type onttrekking	vergunde hoeveelheid (m ³ /jaar)
Van Miert	Breukelen	winning menselijke consumptie	180.000
Westfort IJsselstein	IJsselstein	winning menselijke consumptie	360.000
Westfort Lunenburg	Oudewater	winning menselijke consumptie	180.000
Heinz	Utrecht	winning menselijke consumptie	170.000
Remia	Den Dolder	overig proceswater	1.300.000
Johnson	Mijdrecht	overig proceswater	425.000
Royal Bel Leerdam	Leerdam	overig proceswater	800.000
Carbogen - ondiep	Veenendaal	overig proceswater	150.000
Carbogen - diep	Veenendaal	overig proceswater	500.000

Project "Waterbesparingsonderzoeken Industriële grondwatergebruikers".

Eind vorig jaar zijn we met acht bedrijven die een onttrekkingsvergunning hebben waarvoor de provincie bevoegd gezag is, gestart met het project "Waterbesparingsonderzoeken Industriële grondwatergebruikers". Het doel van het project is het verminderen van de watervraag door efficiënt water- en energiegebruik. Minder watergebruik betekent dat minder grondwater wordt onttrokken en/of drinkwater wordt gebruikt. Dit onderzoek wordt in onze opdracht uitgevoerd door KWA adviseurs. Alle deelnemers zijn hiervan schriftelijk en telefonisch op de hoogte gesteld. Binnen dit project doorlopen we (of hebben we doorlopen) de volgende stappen:

stap	Wat	Doel	status
1	Startbijeenkomst	Op 21 november is een <u>online</u> startbijeenkomst georganiseerd om informatie en inspiratie te delen.	Afgerond
2	Waterbesparingsonderzoek	KWA voert bij de bedrijven de water- (en energie-) besparingsonderzoeken uit op basis van onder andere een rondgang door het bedrijf, gesprek, technische gegevens en tekeningen	Afgerond
3	Rapportage	KWA maakt voor elk bedrijf een rapport met besparingsmogelijkheden; van eenvoudig tot complex, korte termijn versus langere termijn en koppelt daar een financieel kostenplaatje aan. Daarnaast wordt een overkoepelend rapport opgesteld met verschillende water- en energie besparingsmogelijkheden per type proces/bedrijf.	Bijna afgerond (verwachting is juli 2024)
4	Stappenplan	Provincie en RUD gaan samen met ieder bedrijf na welke stappen voor besparing mogelijk zijn en op welke termijn. Wij sturen daarin aan op vermindering van de overruimte in de vergunning. De voortgang van de	Q3 en Q4 2024

		waterbesparingsmaatregelen wordt gemonitord via de jaaropgave van de onttrekking.	
5	Actualisatie	De vergunning wordt geactualiseerd en passend gemaakt op de nieuwe watervraag.	Vanaf 2025

Het overkoepelende rapport zullen wij delen met PS en gaan we delen met onze waterschappen, zodat zij dit project kunnen starten met de industriële grondwateronttrekkers die vallen onder hun bevoegd gezag.

5. Ik ontvang graag een overzicht van de tarieven voor grootverbruikers, ondernemers en huishoudens voor het gebruik van grondwater en drinkwater.

Een grondwateronttrekker betaalt € 0,0153 per kubieke meter onttrokken grondwater. De eerste 12.000 m3 per belastingjaar zijn vrijgesteld. De grondwateronttrekker betaalt dit aan de provincie.

Voor de tarieven van drinkwater gaan we uit van de tarieven van Vitens die voor het overgrote deel van de provincie van toepassing zijn. Vanaf 1 januari 2024 is bij Vitens is voor particulieren de prijs voor 1.000 liter (1m3) drinkwater € 1,04 en is het vastrecht per jaar € 55,05.

Het tarief voor verbruik voor zakelijke klanten per 1000 liter (1m3) is per 1 januari 2024: €0,95 per m3 (dat was €0,78). De capaciteitstarieven (vastrecht) zijn afhankelijk van de omvang van de aansluiting en variëren van € 50,50 voor een aansluiting van 2,5 m3/uur tot € 79.264,- voor een aansluiting van 200 m3/uur.

Daarnaast wordt er Belasting op Leidingwater (BoL) geheven voor particuliere en zakelijke klanten. De BoL is een tarief van het Ministerie van Financiën. De BoL voor 2024 is €0,458 . Al deze bedragen zijn inclusief 9% BTW. Zakelijke klanten hebben de mogelijkheid om boven de 300 m3/jaar per WOZ object de BoL terug te vragen.

6. Welke rol speelt (of kan gaan spelen) het grondwateronttrekkingenplafond?

We weten op dit moment nog niet hoe het grondwateronttrekkingenplafond er precies uit gaat zien. Het rijk komt in het kader van het programma Bodem, Ondergrond en Grondwater met een mogelijke verdere uitwerking. De verwachting is dat we, na de uitwerking door het rijk, in 2025 starten door in het grondwateronttrekkingenplafond de cumulatieve effecten van alle grondwateronttrekkingen op grondwaterafhankelijke functies in beeld te brengen. Wij zullen PS tussentijds van de resultaten van dit onderzoek op de hoogte brengen. Afhankelijk van hoe dit beoordeeld wordt, kan dit in bepaalde gebieden leiden tot een voorkeursvolgorde tussen typen onttrekkingen, een vergunningenstop of een beperking van de onttrekkingen. Hiervoor zal aanvullende besluitvorming in PS nodig zijn.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen